

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecila), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreană, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercuria), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codru! (Buteeni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Loina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Hondoleana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit, (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcană, Negoiul, Noiăna, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare (Ilva-mare), Răureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercățana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnavăana, Țibleşana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmărtin), Vulturul, (Tășnau), Zărândeana, Zlăgheana.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12—, pe ½ an K 6—

Redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Școala comercială sup. română din Brașov.

La alt loc al revistei noastre publicăm apelul, pe care biroul «Solidarității» l-a adresat băncilor românești cu rugarea, să contribuie cu sume potrivite pentru adunarea mijloacelor necesare în scopul zidirii unui nou edificiu pe seama școlii comerciale superioare române din Brașov, singura noastră școală pentru învățământul economic din întreaga țară.

Pentru cei ce își dau seamă de importanța învățământului real la un popor ca al nostru, avizat aproape exclusiv la puterile sale proprii, și cunosc mai de aproape împrejurările, în cari se află de prezent școala noastră comercială din Brașov, cuvintele apelului publicat sunt de sigur suficiente ca să înțeleagă ce însemnătate mare are pentru noi această școală și cât de imperativă este datorința noastră a tuturor — bănci și intelectuali — să-i venim în ajutor și să-i adunăm măcar în parte suma, pe care o reclamă zidirea unui edificiu școlar. Sunt însă unii, cari nu cunosc cum ar trebui — ceea ce de altfel nu e mirare — însemnătatea acestui așezământ cultural-economic și stările în cari se găsește el astăzi. De aceea socotim că nu facem un lucru de prisos, dacă venim să arătăm în câteva cuvinte rolul școlii noastre comerciale din trecut și misiunea ei în viitor. Căci numai cunoscându-i serviciile, pe cari le-a adus culturii și economiei românești în trecut și dându-ne seamă de problemele ce o așteaptă în viitor, ne vom putea face o dreaptă judecată asupra datorințelor, ce

ni se impun față de unica noastră școală pentru științele pozitive ale vieții.

Școala comercială dela Brașov este produsul spiritului practic și înțelept al vechilor brașoveni, cari împreună cu neuitatul George Barițiu și de cele mai multeori la inițiativa lui, au pus la cale atâtea și atâtea acțiuni folositoare pentru neamul românesc. Ea a fost înființată deja la 1869, când în această țară — afară de școala comercială din Pesta — nu mai eră nici o altă școală de acest fel. Este deci cea dintâi dintre școlile orașelor de provincie, ba dacă considerăm că începuturile unui învățământ comercial la Românii din Brașov merg cu mult mai înainte de anul înființării și că ajung până pela anii 40 ai sutei trecute, putem zice că școala noastră comercială este cea dintâiu din întreaga Ungarie și că dela 1869 ea este numai organizată cu trei cursuri și amăsurat legilor timpului.

Această școală, dela 1872 încoace, de când s'a ținut primul examen de maturitate și până astăzi a dat vieții culturale și economice a neamului nostru 42 de generații de absolvenți, toți bine pregătiți pentru chemarea lor și la înălțimea rezultatelor, la care a putut ajunge — în decursul timpurilor — învățământul comercial. Dacă școala noastră comercială nu ar putea arăta alt succes decât numai această lungă serie de absolvenți, dintre cari mulți au făcut obștii servicii excelente, ar fi deajuns pentru a avea recunoștința neamului întreg. Recunoștința aceasta va trebui să fie însă îndoită, dacă vom considera greutatea

extraordinare de tot felul — materiale, didactice etc., — prin cari a trebuit să treacă, special profesorii acestei școale și totuși să producă rezultatele atinse mai sus, să le producă și ajungă în un astfel de grad, încât mai mult nici că se putea aștepta.

La început această școală eră adăpostită în edificiul gimnaziului român din Brașov, pusă sub o singură conducere cu acesta și ajutată de puterile didactice ale lui. Avea însă și buni profesori de specialitate. Fără îndoială conducerea comună cu a gimnaziului eră destul de dificilă. Cu toate acestea, școala noastră comercială a ținut pas cu mult succes cu schimbările mari, prin cari a trecut învățământul comercial, fără să-și uite de trebuințele specifice ale vieții economice române. Profesorii ei — ne mai fiind alt institut similar — sunt siliți să-și facă înșiși manualele de școală și să le conformeze nu numai planului comun de învățământ, ci și referințelor și împrejurărilor noastre, cum și a celor din România, unde își aflau ocupațiune și viitor — mai cu seamă la început — cei mai mulți dintre absolvenții școalei. Ei urmăresc din depărtatul Brașov tot ceea ce se produce în apus pe terenul științelor comerciale și încă cu atât interes și succes, încât chiar și cei cred că toată înțelepciunea științelor de specialitate s'a oprit din jos de Pesta, au rămas surprinși de spiritul viu și modern, ce stăpânește în școala noastră comercială. Inseși rapoartele organelor de stat au trebuit să recunoască aceasta și celce a cetit vre-odată un asemenea raport, va fi simțit desigur mândria ființei sale de Român. Și nici nu se putea altcum, când știm că în rândurile dascălilor acestei școli găsim pe Andreiu Bârseanu, Ioan C. Panțu, Arseniu Vlaicu, Ioan Socaciu și alții, toți bărbați cu cea mai bună reputație în specialitatea lor. — Zelul și devotamentul de adevărați apostoli al profesorilor, a suplini multe din nevoile școalei. Căci deși despărțită mai târziu de gimnaziu, cu corp profesoral propriu, ea a rămas lipsită de cea mai mare parte a mijloacelor de învățământ moderne. I-au lipsit colecțiunile, muzeele, laboratoriile speciale și altele. Abia a putut avea clase pentru elevi și și acela ca vai de ele. Și cu toate acestea rezultatul învățământului nu a suferit. Nu, pentru că l-au compesnat jertfele profesorilor, pentru ceea ce — desigur — nu așteaptă altă răsplată decât ca publicul nostru să se intereseze, în sfârșit, și de năcazurile școalei lor. Ba, dacă le va fi dat, vor munci și jertfi desigur și de aici înainte să întregescă — cât vor mai putea — ceea ce nu le poate da școala și isvoarele secate ale susținătorilor ei. A lăsa însă lucrurile să ajungă la extrem, credem că ar fi nedemn

de un popor cu înțelegere pentru însemnătatea învățământului comercial și de aceea orice judecată obiectivă va trebui să recunoască că «Solidaritatea» și-a îndeplinit numai datoria, luând asupra sa îndatorirea de a mijloci ajutoarele de lipsă în scopul zidirii unui nou edificiu școlar pe seama școalei comerciale din Brașov, edificiu, care azi e de cea mare necesitate și fără care — în zilele noastre — cu greu se va mai putea menține progresul și rezultatele din trecut.

*

Astăzi învățământul comercial într-o atâta a progresat și atât de multe sunt recerințele lui, încât cu greu se mai poate cultiva oriunde și oricum. Cine intră azi în o școală comercială modernă, asortată cu toate mijloacele de învățământ, rămâne surprins de ceea ce vede. Întâlnește nu numai clase mari, luminoase și spațioase, ci și tot felul de colecțiuni, muzee, laboratorii, săli de exerciții practice etc. Azi studiul chimiei, mercologiei și tehnologiei nu se mai face numai din carte, ci îndeosebi din demonstrațiuni în laboratorii, cu schiopticon, etc. În parte, geografia comercială asemenea. Pentru exercițiile de contabilitate, aritmetica comercială, lucrări de birou și celelalte încă sunt de lipsă întocmiri corespunșătoare. Fără aceste și altele asemenea lor, progres în învățământul comercial cu greu se va mai putea ajunge. Ei bine, din toate acestea școala noastră comercială nu are aproape nimic. Dar chiar să le aibă, nu are unde le întocmi, căci edificiul ei — cum se arată și în apelul «Solidarității» — e absolut necorespunșător. El trebuie înlocuit prin un altul corespunșător, asortat cu toate recerințele moderne ale unui asemenea edificiu. Trebuie să se facă aceasta nu pentru interesele restrânse ale școalei din cei patru pereți, ci pentru interesele mari și vitale ale neamului. Căci la noi, mai mult ca la oricare alt neam din țara aceasta, învățământul comercial trebuie să fie și să rămână piatra unghiulară a viitorului nostru. Noi nu în carieri improductive avem să ne căutăm fericirea, ci în ocupațiile și profesiunile cele mai reale și mai productive. Iar mijlocul pentru aceasta ne este învățământul comercial. Nu însă învățământul comercial străin, cosmopolit, ci învățământul comercial românesc, adică învățământul din noi și pentru noi. Sub acest raport școalei comerciale din Brașov îi revine, special de aici înainte, cea mai frumoasă misiune. Ea are să se acomodeze tot mai mult necesităților vieții noastre economice, pe care o vedem, că ia forme tot mai concrete și cadre tot mai largi. Spre scopul acesta profesorilor trebuie să le dăm mijloace să poată îndeplini cât mai ușor

această misiune specială a lor. Dar nu așa ca să-i lăsăm în știrea sfinților să năcăjească în o casă, ce seamănă mai mult a carceră și lipsiți total de orice ajutor instructiv în lucrarea lor.

Din contră să le dăm toate ajutoarele timpului modern pentru ca ciasurile lor prețioase să nu fie răpite de greutatea de azi, ci să le rămână cât mai mult prisos și pentru chemarea specială românească a acestei școale. Să le dăm noi, căci alții și așa nu le vor da. Conducerea școlii a apelat după ajutoare, dar în zadar. A apelat la guvernul țării, însă acolo — cum se știe — nu sunt bani pentru asemenea trebuințe. A apelat la orașul Brașov, care are netăgăduit folos din împrejurarea că școala noastră e pe teritoriul lui și i-a cerut un loc liber de zidire. În loc de aceasta i-a pus în vedere un ajutor de 15,000 Cor. Dar ce e acest ajutor, pentru suma de care are școala trebuință pentru noul ei edificiu, suma preliminară în 260,000 Coroane? E prea puțin. Este însă un îndemn pentru noi să căutăm să-o întregim. Să o întregim dacă vom putea. Dacă nu, să adunăm suma de lipsă batăr în jumătate, ceea ce nu credem că ar fi un lucru așa de greu. Avem în prima linie pe băncile noastre, la cari s'a făcut apel și cari suntem siguri, că vor răspunde cum le e datorința, Avem apoi mulțimea cea mare de absolvenți ai școalei comerciale — mulți dintre ei cu poziții sociale și materiale frumoase, — cari sigur încă vor ști să-și facă datorința față de institutul, care le-a dat capitalul intelectual pentru viață. Aceștia mai mult ca ori și care alții trebuie să-și dea obolul lor și să îndemne și pe alții la jertfe, căci cunosc din proprie experiență greutatea și piedecile, cu cari se luptă școala dela Brașov. Avem în fine pe atâți bărbați grupați în jurul băncilor noastre, despre cari nu avem motiv să credem, că vor rămâne nepăsători față de apelul «Solidarității». Dacă toate instituțiunile noastre și toți bărbații noștri îndatorați — direct sau indirect — școalei comerciale dela Brașov, își vor face datorința, banii de lipsă pentru noul edificiu se vor aduna fără multă întârziere. Să se prefacă însă în «conștiință publică» că chestia edificiului școalei comerciale din Brașov este, cum a zis Di Vasile Stroescu în o scrisoare adresată președintelui «Solidarității» chestia întregului neam românesc din Ungaria. — Așa să fie!!

Dela „Solidaritatea“.

Dintre institutele noastre de bani, membre ale „Solidarității“, cari urmează a-și supune în anul acesta spre revizuire socotelile lor anuale, au cerut până în prezent delegarea câte-unui revizor-expert următoarele institute:

Ardeleana, Orăștie
 Armonia, Cincul-mare
 Bihoreana, Oradea-mare
 Brădetul, Orlat
 Cârțișoreana, Cârțișoara
 Corvineana, Hunedoara
 Crișana, Brad
 Cassa de împrumut, Bicz
 Cassa de păstrare, Săliște
 Cugierana, Cugir
 Doina, Câmpeni
 Dunăreana, Cuvin
 Frăția, Agnita
 Geogeană, Geoagiu
 Institut de credit, Mehadia
 Lumina, Sibiu
 Oraviciana, Oravița
 Patria, Blaj
 Piatra, Teiuș
 Poporul, Săliște
 Reuniunea de împrumut, Ilva-mare
 Rîureana, Cap. Mănăstor
 Sătmăreana, Seini
 Selăgiana, Jibou
 Silvania, Șimleu
 Șoimul, Uioara
 Vatra, Cluj
 Vulturul, Sănmărtin
 Zărăndeana, Băița
 Zlăgneana, Zlatna
 Zorile, Mănereu.

Sunt rugate și celelalte institute de bani ale noastre, obligate a se supune revizuirii, să-și numească cât mai grabnic revizorii-experti, pentru a se putea lua din partea biroului însoțirii noastre, din bunăvreme, dispozițiile necesare pentru delegarea acestora.

*

Onor. membre ale însoțirii noastre sunt rugate a trimite biroului „Solidarității“ *titlii provizorii resp. reversurile*, ce li-s'au liberat la timpul său pentru cotele semnate la însoțirea noastră, pentru ca în schimbul lor să li-se poată libera *cuotele definitive subscrise*.

Bancherul din provincie.

Scrisoarea XXXIII.

Profit și pierdere.

Mulți nu pot înțelege cum se nasc profiturile băncilor. Cum e posibil, ca banca de emisiune să scoteze ani de-a rândul numai cu 4%, pe când băncile să plătească după capitalurile lor interese de 6—10%, ba chiar și mai mult.

Deslegarea chestiei nu-i atât de grea. Să luăm bilanțul tău și să calculăm poziție de poziție cam cât va fi profitul probabil după singuraticii rami de afacere.

Profiturile în afacere de bancă. Se simplifică socoteala dacă presupunem, că spesele se acopăr din proviziunile calculate după conturile epuizate și după alte soiuri de împrumuturi. Acestea trebuie să fie suficiente pentru acoperirea speselor.

Deoarece capitalul fundamental și fondurile formează proprietatea ta și nu sunt expuse abzicerii și ridicării, ca depunerile, poți să le plasezi liniștit în afaceri, cari să-ți aducă în permanență 5%.

Din contră depozitele nu formează proprietatea ta, ci sunt de a se replăți sau momentan la cerere, sau după un scurt termen de abzicere și astfel e necesar ca acestea să se plaseze în valori mobile, cari să se poată orișicând transforma în bani. Dacă plasezi depozitele în proporția luată la bilanț și presupunând că împrumuturile și escontările aduc mijlociu 1%, peste etalonul oficial, atunci — întrucât rebonifici numai 3 1/2% interese după ele — la depozite încă poți conta la un câștig de 1%.*

Pe baza aceasta ajungem la următorul rezultat:

Capitalul fundamental și fondurile	
aduc dela 4.500,000 à 5%	K 225,000
Depozitele 1%	„ 242,000
	<u>K 467,000</u>
Din această sumă plătești 10% divid.	„ 300,000
și-ți mai rămâne pentru fond. de rezervă	<u>K 167,000</u>

La sumele acestea mai vin și câștigurile mai mici. Surplusul acesta trebuie să fie destul pentru formarea unui fond special de rezervă, pentru acoperirea pretensiunilor dubioase și a eventualului plus de cheltuieli.

Cifrele acestea confirmă faptul, că profitul băncii — abstrăgând de venitul capitalurilor proprii și al rezervelor, — atârnă de suma depozitelor. Dacă de exemplu suma depozitelor se ridică cu 5 milioane și celelalte cifre rămân neschimbate, atunci profitul curat crește cu Cor. 50,000; întoarce exemplul și rezultatul va fi invers.

Conced că modul acesta de calculare al profitului e cât se poate de primitiv și că dacă am ținea la exactitate, atunci aproape fiecare poziție ar trebui

* K 2.000,000 bani gata nu aduc interese	K — —
„ 3.500,000 bani dați pe termene scurte de abzicere plasați cu cca 3 1/2% — dare	„ 110,250
„ 3.000,000 rentă de 4% cu venit de 4 1/4%	„ 148,750
„ 15.500,000 escont și alte împrumuturi, 1% peste rata oficială = 5%	„ 775,000
	<u>K 1.034,000</u>
„ 24.000,000 depozite, cca 1/2% sub rata oficială = 3 1/2%	„ 792,000
	<u>K 242,000</u>

adecă circa 1% ale depozitelor totale.

rectificată. Cu toate acestea arată cum se pot ajunge, pe cale cinstită, rezultate frumoase, chiar și atunci, când interesele sunt cât se poate de reduse.

Rizicul împreună cu afacerea de bancă. Afacerile de bancă se desfășură foarte repede și au o extensiune foarte mare. Pe lângă rizic mare profitul este mic. Afacerea negustorului în comparație cu aceasta se mișcă încet, este restrânsă în cadre înguste și aduce profit mare. Pe lângă rizic puțin, aduce profit mare.

Te vei bucura dacă banca își va putea plasa o parte a depozitelor în cambii sigure, pe lângă un profit de 1%. Prin urmare la o sumă de K 50,000 împrumutată în cambii cu scadență de trei luni, vei avea un profit de K 125. Față cu aceasta negustorul, între împrejurări normale nici un venit curat de 5% nu-l va considera de prea mare. Profitul său însă s'ar urca la K 2500, va să zică ar fi de douăzeci de ori mai mare decât profitul băncii.

Să punem cazul, că cele cincizeci de mii de coroane sunt plasate la o firmă, care falimentează și încheie concordat cu creditorii săi cu 25%. Și aceasta e o supoziție cât se poate de favorabilă, căci în cazul acela puguba ta este numai de K 37,500. Aceasta ce-i drept nu-ți va strică mult, dar prin un simplu calcul aritmetic vei vedea, că profitul de K 125 trebuie să-l realizezi din nou de trei sute de ori, ca să poți acoperi pierderea suferită. Cu alte cuvinte trebuie să escontezi — fără alte pierderi — cambii în valoare de alté 15 milioane de coroane, ca să poți aduce la loc pierderea de K 50,000. Bancherul deci ar trebui să nu se greșească nici când la alegerea cambiilor, dacă o singură lovitură are astfel de consecuențe.

E de notat, că rizicul băncii nu se poate prețui pe baza escontărilor, a supralicuidărilor și a anticipațiilor din o anumită zi, deoarece pozițiile zi de zi se schimbă. Un rizic încetează, dar momentan li ia locul altul. Cambiile și anticipațiile achitate azi, se înlocuiesc mâne cu altele și altele. Prin urmare, rizicul băncii trebuie judecat după circulația ajunsă într'un anumit timp și nu după datele dintr'o anumită zi.

Să luăm de exemplu cambiile, pe cari le-am considerat la bilanț cu suma de K 11.900,000. Această sumă circulă în mediu de patru ori la an. Rizicul împreună cu împrumuturile cambiale se urcă așadar anual la suma de K 47.600,000. Escontezi cambii nouă și iai asupra ta rizicuri nouă și astfel numai în cambii circulezi o sumă de zece ori mai mare, decât face suma capitalurilor fundamentale și a fondurilor tale proprii.

O bancă bine condusă, ale cărei depozite se urcă la o sumă de cinci sau de șase ori mai mare, decât capitalul fundamental, dimpreună cu fondurile de rezervă, fără îndoială că va arăta în cifre profituri mari. Aceasta însă este a se atribui cantității profiturilor și nu mărimii lor. Profitul curat de K 450,000 pe care-l împărțești anual între acționarii tăi, dacă-l desfaci în părțile lui constitutive, se compune din milioane de părțile micuțe de interese și provizii, pe cari le încassezi, zi de zi, sub mii de titluri.

Fiecare filială de a ta încassează și plătește la zi în bani gata cambii și securi în mediu cam de câte patruzeci de mii de coroane. Media centralei e de o jumătate de milion. Aceasta corăspunde la o circulație săptămânală de K 4.700,000 și la o circulație anuală de K 244.000,000. Profitul băncii rezultă așadar

din o circulație de mai multe sute de milioane, după cari rizicul abia se poate exprima în cifre și abia este permis să fie mai mare ca nimic.

Negustorul cuminte, dacă face în fiecare an inventar, nu se va îngrozi de ideea de a amortiza 10% din pretensiunile sale de condică, pentru a obține astfel valoarea lor adevărată. Dacă ai voi să abscii 10% din pretensiunile tale de cambii și alte soiuri de împrumuturi, atunci deja în anul prim și s'ar consumă întreg capitalul social dimpreună cu fondurile.

Rezervă pentru pierderi. Când bancherul amortizează pretensiunile sale dubioase, se poate mângâia cu gândul, că pe viitor de bună seamă nu va mai acvira astfel de pretensiuni, căci pe baza praxeii din trecut va ști să fie mai precaut. Poate, dar nu este exclusiv nici aceea, ca să se formeze deja pierderi și încă chiar acolo, de unde, nu se așteaptă. Pot fi în cărți debitori, la aparență foarte buni, în fond însă putrezi și gata să se ducă pe copcă. Prin urmare dacă pune la o parte o rezervă pentru acoperirea eventualelor pierderi, atunci se va orienta mai mult după trecut, decât după prezent. Dacă de exemplu în anul expirat pretensiunile dubii au făcut K 30,000, iar în anii premergători pretensiunile dubii s'au urcat în mediu la K 50,000, atunci va face bine dacă va pune o astfel de sumă la o parte pentru amortizări, cari să stea mai aproape de cea din urmă, decât de cea dintâiu, pentru că chiar dacă în anul acesta pierderea poate este mai mică, cu atât mai mare poate fi în viitor. În modul acesta poate deveni dividendă mai egală și prețul acțiilor mai stabil.

Când faci selecțiunea cambiilor și a tuturor pretensiunilor dubioase e mai bine să fi cât se poate de larg la mână. Dacă îți aduni rezerve, nu luă de bază pierderea cea mai minimală. Nu luă cazul cel mai bun, ci totdeauna cel mai rău caz, care ar putea obveni. Rezerva să corăspundă acestui principiu. Nu-î lucru mai trist decât, când frunzărești prin conturile dubii, la cari s'au făcut numai amortizări insuficiente. Duci pretenziunea în camera mortuară cu speranța slabă, că poate ai abscris prea mult din cutare sau cutare cont sau că îți rămâne și ție ceva de acolo. Speranța aceasta a ta se va adeveri ca zădarnică. E cu mult mai probabil, că va mai trebui să mai rischezi ceva din profitul tău curat și pentru înmormântarea definitivă a conturilor mutate la cele eterne și a cambiilor neachitate. E cu mult mai bine dacă poți comunica acționarilor, că a mai rămas ceva din rezervele pentru pierderi, decât dacă vei fi necesitat să le spui, că realitatea a întrecut chiar și presupunerile tale cele mai pesimiste și că vor mai trebui făcute alte amortizări. E mult mai bine, dacă îți dai seamă deodată despre răul, ce te-a ajuns, decât în rate întristătoare. Dacă ești silit să-ți scoți o măsă, e mult mai bine dacă aceasta se face cu o singură smuncitură, decât în rate.

Pe acționari îi cuprinde un fel de sentiment de siguranță, dacă știu, că directorii lor judecă situația totdeauna din cel mai nefavorabil punct de vedere, și adună atâtea rezerve, pentru acoperirea pretensiunilor rele, încât nici odată nu vor avea să se teamă de pierderi neprevăzute. Dacă astfel vei proceda față de pierderile faptice sau a celor ce au să urmeze, atunci fondul de rezervă pentru pierderi nu va fi aproape de epuizare, ci va crește constant, ca să te ferească de lovituri excepționale. Magazinul cambiilor scadente, al anticipațiilor neplătite și al conturilor amortizate, în loc de a arăta un gol înspăimântător,

va figura în imaginea voastră mai mult ca o corabie, scufundată, din care din vreme în vreme valurile aduc la făr-mure, câte o sumă încassată pe neașteptate, sau câte o hârtie de valoare părăsită. Fondul de pierderi astfel nutrit, te face bogat, pentru că îți aduce pretensiuni eventual neașteptate și îți cauzează surprinderi plăcute.

Apel

pentru școala comercială sup. din Brașov.

Biroul «Solidarității» a lansat cu data de 4 crt. cătră băncile noastre în interesul școalei noastre comerciale din Brașov apelul de mai jos.

Onorabilă Direcțiune!

Dupăcum desigur Vă este cunoscut direcțiunea «Solidarității», în ședința sa plenară, dela 30 Noemvrie a. tr. s'a ocupat și cu *chestiunea unui ajutor din partea băncilor românești pe seama școalei comerciale române din Brașov*, în scop ca aceasta să-și poată zidi un edificiu școlar nou, corespunzător trebuințelor ei actuale și recerințelor moderne ale învățământului comercial.

Motivele, cari ni-au îndemnat să ne ocupăm cu aceasta chestiune sunt multe și demne de considerat.

În prima linie e faptul, prea bine cunoscut, că edificiul actual al școalei comerciale din Brașov, — singura școală românească de științe economice și financiare din întreagă țara — este absolut necorespunzător, insuficient și chiar nesănătos, amenințat cu închidere din partea autorităților statului. Este o veche casă de chirie cu câteva odăi scunde, mici și întunecoase, cari în afară de clasele elevilor, îndesați peste măsură, și o modestă cancelarie pentru profesori și directorul școalei, nu mai poate adăposti absolut nimic, deși o școală comercială trebuie să aibă laboratorii, muzee, sale pentru exerciții practice, biblioteci etc.

În rândul al doilea este îndemnul primit dela generosul Domn Vasile Stroescu, care — în urma unei cereri, ce i-a adresat președintele direcțiunii noastre — încă a pus în vedere ajutorul său, însă crede — și desigur cu drept — că sarcina să nu se lase pe umerii unui singur om, ci să-și facă datorința și alții și în special băncile românești, iar dânsul să fie lăsat la urmă.

Al treilea este conștiința, că de fapt băncile noastre au datorința morală indiscutabilă să deie mână de ajutor școalei lor, acelei școale, care le-a crescut și le va crește forțele intelectuale necesare la progresul financiar al neamului nostru.

Aceste și alte motive, pe cari ușor le puteți gândi, ne-au îndemnat să decidem și să

ne angajăm a mijloci dela băncile noastre ajutoare potrivite în scopul zidirii noului edificiu pe seama școalei noastre comerciale superioare din Brașov.

Pentru a se zidi însă un edificiu corespunzător, care să poată cuprinde, pe lângă salele de învățământ ale elevilor, laboratorii, muzee, sale de exerciții practice, biblioteci etc. și pe lângă acestea și apartamente speciale pentru un internat și pentru un curs comercial pentru fetele române, cari an de an vin tot mai mult, să se cualifice în învățământul comercial, va fi necesară o sumă de cca 260,000 de cor. La aceasta sumă, — pe care susținătorii actuali ai școalelor comerciale n'au cum o procura — băncilor noastre li-se impune datorința să contribuie cu cât vor putea mai mult.

Știm noi bine, că cererile de ajutoare sunt foarte multe și greu de satisfăcut. Cu toate acestea cauza pentru care apelăm astăzi la marimumozitatea Onor. Dv. institut este nu numai o cauză mare, ci totodată și o chestie de onoare pentru băncile noastre și de aceea se cuvine să i se dea întâietate. Și dacă fiecare din băncile noastre ar contribui numai cu 1% din profitul lor anual, în decurs de trei ani consecutivi, s'ar putea adună o sumă foarte frumoasă, care, deși n'ar acoperi nici jumătate suma necesară de zidire, ar fi totuș un mare ajutor și un titlu de vecinică recunoștință față de cei ce o vor donă.

Siguri, că Dvoastră veți apreția după cuviință cererea noastră, Vă rugăm să contribuiți cu o sumă corespunzătoare, care, după judecata noastră, ar trebui să fie cca..... cor. Această sumă, pe care o puteți plăti în decurs de 3 sau cel mult 5 ani în rate corespunzătoare, desigur nu Vă va face greutate și de aceea sperăm că o veți vota cu plăcere și însuflețire. Despre suma acordată veți binevoi a ne da declarația anexată, în a cărei așteptare mulțumindu-Vă frățeste, semnăm,

Cu toată stima:

Parteniu Cosma m. p.,
președinte.

I. I. Lăpădatu m. p.,
secretar.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 8 Ianuarie 1914.

Dela ultimul nostru raport săptămânal încoace situația pieței internaționale de bani s'a îmbunătățit constant și după toate presemnele ne aflăm în preajma unor schimbări radicale a situației financiare. In Berlin îndeosebi discontul privat s'a redus în ultimele zile la 3 $\frac{3}{8}$ %, cotează deci binișor sub etalonul oficial de 5% și este chiar mai favorabil decât în Paris, unde

discontul privat cotează neschimbat 3 $\frac{3}{8}$ %. Continuându-se îmbunătățirea Banca imperială germană va fi nevoită a-și reduce etalonul.

In London încă s'a îndreptat situația și discontul privat cotează mult sub etalonul oficial, a căruia reducere la 4 $\frac{1}{2}$ % este așteptată pe azi și în momentul când scriem aceste șire probabil a și urmat.

Ameliorarea situației piețelor din străinătate își arată deja efectul și în piața internă de bani. Discontul privat s'a redus atât în Budapesta cât și în Viena, variând, după bonitatea și scadența materialului, între 5%—6%. Pe Sâmbătă în 10 crt. este convocată o ședință a Consiliului general a Băncii Austro-Ungare, în care, dacă Banca Angliei în interval își va fi redus etalonul, cu siguranță se va hotări reducerea etalonului cu 1% la 5%.

CRONICĂ.

Invitare la abonament și rugare.

Adresăm tuturor abonenților și sprijinitorilor de până acum ai Revistei noastre rugarea să binevoiască a-și înoi din bună vreme abonamentul pe anul 1914, iar cetitorilor, cari încă n'ar fi abonenți, să intre în șirul abonenților noștri, dând astfel sprijin unicului organ de publicitate financiar-economic dela noi.

Rugăm îndeosebi direcțiunile institutelor noastre de bani, cari încă nu ar fi făcut aceasta, să decreteze «Revista Economică» ca organ oficial al lor și să publice în coloanele ei toate anunțurile lor oficiale, cum sunt bilanțul anual, convocarea adunării generale, concursuri și altele.

Prețul abonamentului rămâne și pentru anul 1914, cel vechi, indicat în fruntea revistei noastre: K 12 — pe un an și K 6 — pe $\frac{1}{2}$ an. Funcționarilor institutelor noastre de bani și ale tovărășiilor le facem înlesnirea de a putea plăti abonamentul și în rate trilunare à K 3.

On. noastre institute de bani, cari ne vor trimite bilanțuri spre publicare, le rugăm să binevoiască a ne indică express, dacă doresc ca bilanțul și contul profit și pierdere să fie publicate și în textul maghiar sau numai în cel românesc, pentru a ne putea conforma dorinței lor întocmai.

Intrucât se cere și publicarea textului maghiar rugăm a ni-se trimite manuscrisul tradus în limba maghiară.

Manuscrisele bilanțurilor și ale altor publicații, menite a apărea ca inserțiuni, rugăm a le expediă cu poșta din bună vreme și după posibilitate astfel, ca să ajungă în posesiunea noastră, cel puțin cu o săptămână înainte de ziua expediției regulate a revistei noastre, care este Sâmbăta

Ținând seamă de faptul, că adunările generale ale institutelor noastre de bani, se țin, de regulă, Duminică, la dorința exprimată din mai multe părți, cu începere din a. c. «Revista Economică» va apărea totdeauna cu data de Sâmbătă, făcându-se și expediția în aceeași zi.

Administrația.

In atențiunea băncilor noastre. „Un specialist în afaceri de dare“ din capitală a lansat către toate băncile din țară și între acestea și către băncile noastre un circular, prin care „contra unui onorar modest“ își oferă serviciile pentru supraveziuirea fasiunilor de dare a băncilor.

Recomandăm băncilor noastre să fie cu precauțiunea recerută față de astfel de circulare și să nu pună la dispoziția unor persoane necunoscute datele lor relative la dări, ca nu cumva pe lângă „modestul onorar“ pierdut, să li se mai cauzeze și alte pagube sau neplăceri, prin îndrumările greșite, ce eventual li se dau din partea respectivului „specialist“.

In privința fasiunilor de dare vor primi în curând inviațiuni dela loc competent.

Distincție. Domnul *Dr. Tiberiu Brediceanu*, dirigentul filialei „Albinei“ din Brașov a fost decorat din partea Maj. Sale Regelui Carol I, cu Medalia „Bene merenti cl. I“ pentru compozițiile și colecțiile sale de muzică populară.

Svonuri false. Mai multe ziare și reviste maghiare din capitală și din provincie au adus, nu de mult, niște știri alarmante asupra institutului nostru „Aurora“ din Baia-mare.

Precum suntem informați nici știrea, că „Aurora“ este insolventă și nici aceea că directorul ei executiv *Dr. Teofil Dragoș*, ar fi dispărut, nu corăspund adevărului.

Fapt este, că s'au născut grave conflicte și neînțelegeri între membrii direcțiunii deoparte, iar de altă parte între directorul *Dr. Dragoș* și contabilul băncii *dl. Nic. Țirea*, cărora acesta din urmă le-a și căzut jertfă, fiind nevoit să-și părăsească postul!

SUMAR.

Școala comercială sup. română din Brașov. — Dela „Solidaritatea“. — Bancherul din provincie. — Apel. — Revista financiară: Situațiunea. — Cronică: Invitare la abonament și rugare, In atențiunea băncilor noastre, Distincție. — Svonuri false.

„DETUNATA“

institut de credit și de econ., societ. pe acții în Bucium.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii, societate pe acții în Bucium „Detunata“ publică concurs pentru ocuparea postului de contabil II cu termen până la 26 Ianuarie st. n. a. c. Doritorii de a ocupa acest post au să dovedească că au absolvat o școală comercială cu examen de maturitate.

Cei cu praxă sunt preferiți. Salar anual K 1400 tantiema statutară și alte beneficii, precum și cuinquenale de 10%.

Cel ales are a-și ocupa postul imediat. După un an de probă, dacă corăspunde, va fi definitivat.

(1-2)

Direcțiunea.

„Albina“

institut de credit și de economii în Sibiu

Publicațiune.

In sensul articolului de lege XXXVI din anul 1876 § 29.

1. Suma scrisurilor fonciare in circulațiune cu ziua de 31 Dec. 1913 face K 11.006.000.—

2 Pretensiunile institutului de imprumuturi hipotecare cari servesc de acoperire a acestor scrisuri fonciare sunt de 12.669,106.05

3. Valoarea hipotezelor luate de bază la susnumitele imprumuturi hipotecare este de 48.810,447.—

4. In sensul §. 97 din statute „fondul special“ pentru asigurarea scrisurilor fonciare este de 560,000.—

acesta e indus in cont separat și plasat in următoarele efecte publice:

Nom. K	3,000.—	Sorti de stat din 1860 cu 4%,
„	5,200.—	Obligațiuni cu premii ale băncii ung. hipot. cu 4%,
„	5,000.—	Sorti de ale imprumut. pt. regul. Tisei cu 4%,
„	1,200.—	Sorti de ale imprumut. pt. regul. Dunărei din 1870 cu 5%,
„	5,000 —	Obligații cu premii de ale institut austr. priv. de credit fonc. cu 3%,
„	62,000.—	Scrisuri fonciare Ungar. Landes - Central-Sparcassa cu 4 1/2 %,
„	24,000.—	Scrisuri fonciare Pester ungar. Commercial-Bank cu 4 1/2 %,
„	100,000.—	Scrisuri fonciare Ege-sült budapesti fővárosi takarékpénztár cu 4%,
„	200,000.—	Scrisuri fonciare Magyar általános takarékpénztár r. t. cu 4 1/2 %,
„	200,000.—	Obligațiuni comunale Pesti hazai eskő takp. egyes. cu 4%,
„	4,000 —	Acțiuni de ale Institutului de credit fonciar pt. proprietarii mici din Ungaria cu 5%.

Sibiu, 4 Ianuarie 1914.

Direcțiunea.

„MERCUR”, institut de credit și economii, societate pe acții în Năsăud.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai societății acționare de împrumut și păstrare «MERCUR» în Năsăud, prin aceasta se convoacă în sensul §-lui 18 din statute la

a XIV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Năsăud *Duminecă, în 29 Martie 1913 st. n. la 2 oare după amiazi* în localul societății.
La ordinea de zi se pun următoarele

O b i e c t e :

1. Deschiderea adunării.
2. Esmiterea secretarului și a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.
3. Raportul direcțiunii și darea absolutoriului.
4. Raportul comitetului de supraveghiere și darea absolutoriului.
5. Stabilirea bilanțului pro 1913, fixarea dividendei și împărțirea profitului curat.
6. Alegerea a 5 membrii în direcțiune pe un ciclu de 4 ani.
7. Inchiderea adunării.

Năsăud, la 3 Ianuarie 1914.

Martian m. p., director.

Activa.	Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1913.		Pasiva.	
	K	f		
Cassa		44,237·05	Capital societar	200,600—
Cambii	571,225·50		Fond de rezervă	132,308—
Cambii cu acoperire ipotecară	237,825—	809,050·50	„ special de rezervă pt ev. perderi	7,000—
Imprumuturi ipotecare		324,702—	„ de binefaceri	2,100—
Obligațiuni cu cavenți		3,419—	„ de pensiuni	30,000—
Imprumuturi pe amanete (Lombard)		107,956—	Depozite spre fructificare	171,408—
Efecte	78,456·18		Reescont	884,846·35
Acțiuni la diverse bănci	15,200—	93,656·18	Imprumuturi pe efecte	206,853—
Casele societății		127,884·36	Conturi creditoare	18,900—
Bon în Giro-Conto la Banca Austro-Ungară și la alte bănci		5,534·24	Interese anticipate	1,742·68
Mobiliar	1,800—		Profit curat	14,120—
amortizare	200—	1,600—		20,169·30
		1,518,039·33		1,518,039·33

Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
	K	f		
Interese:			Interese:	
a) la depuneri	40,003·81		dela cambii escomptate	46,933·96
b) la reescont	12,493·23		„ cambii cu acoperire ipotecară	19,801·45
c) la împrumut pe efecte	713·12		„ împrumuturi ipotecare	26,846·41
d) la fondul de pensiune	1,766·20	54,976·36	„ împrumuturi pe obligațiuni cu cavenți	277·80
Spese:			„ împrumuturi pe efecte (Lombard)	8,855·71
a) Salare	22,277·23		„ efecte publice	2,609·32
b) Relut de cuartir	2,220—		de întârziere și provocări	3,333·71
c) Chirie	800—		Provizțiuni	3,073·98
d) Marce de prezență	237—		Venite dela realități	3,186·80
e) Porto	859·67			
f) Spese mărunte (tipărituri, registre, luminat, încălzit etc)	1,458·45	27,852·35		
Contribuțiune:				
a) directă	7,720·74			
b) după interese de depuneri	4,000·39	11,721·13		
Amortizare din mobilier	200—			
Profit curat		20,169·30		
		114,919·14		114,919·14

Năsăud, la 31 Decembrie 1913.

Martian m. p., director.

Tomuța m. p., cassar.

Emil Tișca m. p., șef-contabil și secretar.

MEMBRII IN DIRECȚIUNE:

Alexandru Haliță m. p., director. Simion Pop m. p. Solomon Haliță m. p. Dr. Octavian Domide m. p.
Dumitru Tomuța m. p. Alexandru Pălăgieșiu m. p. George Cattul m. p. Solomon Haliță m. p.
Iosif Mihailașiu m. p. Ignat Seni m. p.

Verificat și aflat în regulă.

Năsăud, la 3 Ianuarie 1914.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Anton Hangea p. m.

Dr. Teofil Tanco p. m.

Clement Grivasse m. p.

Macedon Linul m. p.